

ФІНАНСОВА НЕСТАБІЛЬНІСТЬ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА ЯК ГОЛОВНА ЗАГРОЗА ЇХ ФІНАНСОВІЙ БЕЗПЕЦІ

*Т.О. Мачак, асистент
Дніпропетровський державний
аграрно-економічний університет*

Останнім часом досить багато науковців та аналітиків приділяють увагу фінансовій безпеці, справедливо вважаючи, що вона є однією з головних складових безпеки підприємництва в цілому. Неналежна увага до забезпечення безпеки діяльності створює загрози виникнення різних видів ризиків, наслідком чого може стати зменшення прибутку підприємств і навіть банкрутство.

В період значного зростання виробництва, виникає потреба залучення додаткових коштів, що в свою чергу значно зменшує самостійність підприємства. Така ситуація, без глибокого контролю та аналізу, може негативно відобразитись на фінансовій стабільності та привести до втрати незалежності підприємства від зовнішніх кредиторів.

Багато кризових ситуацій в процесі діяльності суб'єктів господарювання виникають в результаті прорахунків у фінансовому управлінні, розподілі ресурсів та їх використанні. Потенційно прибуткові підприємства можуть стати банкрутами лише тому, що не спроможні вчасно визначити настання кризи, а також не мають чіткого плану дій у випадку кризових ситуацій. Кризові явища є наслідком як зовнішніх, так і внутрішніх факторів, що впливають на організацію.

Проблемою для кожного суб'єкта підприємництва є досягнення певного стійкого стану, який би забезпечував розвиток суб'єкта, а також збалансованість між основними складовими його діяльності.

Основним показником стійкого фінансового стану є фінансова рівновага, що визначається збалансованістю фінансових активів та позичкового капіталу. Стійким вважається стан суб'єкта підприємництва, коли всі нефінансові активи є власними, а фінансові – позиковими.

Фінансова стійкість підприємства – це такий стан процесу формування і використання ресурсів господарського суб'єкта, який забезпечує його розвиток на основі зростання вартості капіталу при збереженні відповідного рівня платоспроможності і кредитоспроможності.

Абсолютна фінансова стійкість неможлива, оскільки залежить від впливу великої кількості факторів, дія їх не є статичною, тобто вони постійно модифікуються і змінюються.

Причинами можливої фінансової не рівноваги на підприємствах можуть бути:

– абсолютні і відносні збитки, що виникають в умовах ринку чи втрат виторгу від обороту, які у свою чергу обумовлюються неправильно обраними ринковими сегментами, низьким рівнем відновлення товарів та послуг, надто високими чи низьким цінами, що негативно впливають на поведінку покупця;

– високий рівень втрат зумовлених дорогими технологіями, нерациональною організацією, несприятливим місцем розташування, високими цінами на фактори виробництва;

– втрати у виробничому й управлінському потенціалі;

– диспропорції у процесі розвитку виробництва (насамперед при розширенні виробництва), що виникають: у матеріальному плані (між факторами і стадіями виробництва); у фінансово-економічному плані (між потребою в капіталі і його фінансуванні чи в структурі капіталу); під час зовнішніх конфліктів підприємства пов'язаних з виробничим процесом.

Таким чином, в результаті дій перелічених вище, а також цілого ряду інших факторів фінансова рівновага порушується, що може призвести до появи кризи.

Фінансова криза підприємства - це різке погіршення стану фінансового ринку внаслідок реалізації накопичених ризиків під впливом внутрішніх і зовнішніх економічних та політичних чинників, що спричиняє порушення його функціонування, зниження цінкових показників, погіршення ліквідності й якості фінансових інструментів, банкрутство.

У процесі своєї діяльності суб'єкт підприємництва стикається із внутрішніми та зовнішніми ризиками.

Внутрішні ризики пов'язані безпосередньо з власними прорахунками і недоліками, а також форс-мажорними обставинами. Найбільш типові внутрішні критичні ризики суб'єктів підприємництва:

- дефіцит оборотного капіталу;
- низький рівень технології організації виробництва;
- власні помилки;
- нестача фінансових ресурсів;
- зниження ефективності діяльності;
- неефективний менеджмент.

Зовнішні ризики – ризики зміни зовнішнього середовища, починаючи від економічної ситуації в країні, закінчуючи проблемами з контрагентами й органами державної влади (економічні, політичні, демографічні, зміни в законодавстві, ринкові).

Фінансова безпека є універсальною категорією, що характеризує захищеність суб'єктів соціально-економічних відносин на всіх рівнях, починаючи з держави і закінчуючи кожним її громадянином. Фінансова безпека підприємства відображає захищеність його діяльності від негативних впливів зовнішнього середовища, а також спроможність швидко усунути різноманітні загрози або пристосуватися до існуючих умов, що не позначаються негативно на його діяльності.

Таким чином, за умови здійснення постійного контролю за критичними ризиками та забезпечення ефективності діяльності суб'єкта підприємництва можуть забезпечити рівноважний фінансово-економічний стан та фінансову безпеку підприємства.

Література

1. Барановський О.І. Фінансова безпека в Україні (методологія оцінки та механізми забезпечення) / О.І. Барановський. – К.: Київ. Нац. Торг.-екон.ун-т, 2004. – 759 с.
2. Отенко І. П. Економічна безпека підприємства : навчальний посібник / укл. І. П. Отенко, Г. А. Іващенко, Д. К. Воронков. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2012.

УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНИМ МЕХАНІЗМОМ В КОНТЕКСТІ РЕГУЛЮВАННЯ ВИРОБНИЦТВА ПЛОДОВО-ЯГІДНОЇ ПРОДУКЦІЇ

*О.О. Одношевна, к.е.н., доцент
Дніпровський державний аграрно-економічний університет*

Налагодження процесу управління економічним механізмом в контексті виробництва плодово-ягідної продукції є одним із важливих завдань розвитку економічної безпеки аграрного сектору економіки України. У період ринкової трансформації економічних відносин у сільському господарстві розв'язанню цієї проблеми не приділялося належної уваги. Зростання цін на ресурси, що споживаються у виробництві, не супроводжувалося відповідною зміною цін на плоди та ягоди, що зумовило зниження прибутковості їх виробництва. Тому подальший розвиток механізму виробництва плодово-ягідної продукції потребує здійснення комплексу заходів щодо підвищення його ефективності в розрізі економічної безпеки як окремо взятого підприємства, так і сільського господарства в цілому.

У процесі аграрної реформи держава і товаровиробники здійснили ряд заходів щодо стабілізації процесу управління механізмом виробництва плодово-ягідної продукції та підвищення його ефективності. Однак ряд питань, пов'язаних з розв'язанням цієї проблеми, нині не вирішено, зокрема не повністю врегульовані відносини власності на землю та майно, відсутнє ефективне управління виробництвом, недостатньо використовуються зональні переваги розміщення виробництва, не впроваджуються прогресивні технології виробництва і системи ефективного збуту плодово-ягідної продукції, а її якість не завжди відповідає вимогам ринку.

Ефективне управління механізмом виробництва плодово-ягідної продукції доцільно здійснювати з урахуванням принципу розміщення асортиментного складу з огляду на зональні ринкові умови. Зокрема, даний принцип включає наступні позиції:

- розміщення виробництва плодової та ягідної продукції з урахуванням природно-кліматичних умов, виробничого потенціалу й цільового призначення регіону;
- встановлення оптимального співвідношення між породами та сортами залежно від строків дозрівання і з урахуванням споживчого попиту та наявного на ринку асортименту продукції;